

Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Doktori Iskolája

TÉZISFÜZET

**AZ IGEHIRDETÉS HELYE
AZ ERDÉLYI MAGYAR REFORMÁTUS
LELKIPÁSZTORI HIVATÁSKÉP ALAKULÁSÁBAN
Igehirdetői önképünk és öntudatunk változása
az 1990–2014 közötti időszakban**

Doktori (PhD) értekezés
a gyakorlati teológia tárgykörében

Készítette:
Székely József

Témavezető:
Dr. habil. Fekete Károly

Debrecen–Kolozsvár, 2018

I. Az értekezés tárgya

A lelkipásztori hivatáskép változásának vizsgálatára több tényező is készített. Ezek közül meghatározó, hogy a rendszerváltást¹ követő első évekre esett a teológiai tanulmányaim ideje, majd az ezt követő negyedévszázados lelkipásztori és lelkészértekezleti szolgálatom során tanúja és részese voltam azoknak a folyamatoknak, amelyek alakították, sok esetben torzították a lelkipásztori hivatásképet. A rendszerváltás előtti időszakban a templom falai közé kényszerített erdélyi lelkipásztort teljesen lefoglalta az igehirdetés feladata és a *modus vivendi* megtalálása az egyházellenes hatalommal szemben. A nyugati teológiai irányzatok, amelyek a korábbi évszázadokban eljutottak a Kárpát-kanyarig, nem jutottak át a vasfüggönyön, így ebben az időszakban az erdélyi református teológia megmaradt az újreformátori teológia hatása alatt, és a prédikációra összpontosított. Ennek következményeként a gyakorlati teológia területén az igehirdetésen volt a hangsúly. A dialektika-teológia szerint az igehirdető csupán szócső, csatorna, amelyen át a fentről jövő üzenet eljut a hallgatóhoz. Ez az egyoldalú látásmód leszűkítette a lelkipásztori hivatásképet, és fölöslegesnek tartotta a lelkipásztor személyével való további foglalkozást.

A rendszerváltás után gyökeresen megváltozott a helyzet. Az egyház kilépett az elszigeteltség szűkre szabott keretei közül, és képviselője, a lelkipásztor egyik pillanatról a másikra a társadalom színpadán találta magát. Bejáratos lett az iskolákba, ahová korábban nem tehetette be a lábát, utcai ünnepek emelvényein jelent meg, és neki jutott a fő szerep ott is, ahol korábban nem volt szabad megszólalnia. Kulturális, sőt politikai rendezvények szervezője lett. Mint idegen nyelvet valamilyen szinten beszélő értelmiségi, ő adminisztrálta a nyugati egyházakkal való kapcsolatokat. Rövid időre felerősödött a társadalmi szerepe, és úgy nézett ki, hogy mindenhez ért, vagy legalábbis értenie kellene. Viszonylag rövid időn belül kiderült, hogy

¹ Amikor a *rendszerváltás* kifejezést használom, a Romániában 1989-ben végbe ment társadalmi változásokra gondolok.

sem az egyház, sem a lelkipásztor nem volt felkészülve ezekre az új szolgálati lehetőségekre, és nem is tudott megfelelő módon teljesíteni. Több területen nem találta meg a hangot a gyorsan változó társadalommal. Ezeknek a folyamatoknak köszönhetően krízisbe került a lelkipásztori hivatás: egyre több fórumon lett központi kérdés a lelkipásztor helye és identitása a folyamatosan változó társadalomban. Amíg a rendszerváltás előtt majdnem minden az igehirdetésről szólt, napjainkban a lelkipásztort lefoglalja az anyagi alapok megteremtése és kezelése, valamint az egyházi intézményrendszer életben tartása és működtetése. Ennek nyilvánvaló következményeként a lelkipásztori hivatáskép az egyházi hivatalnok irányába torzult, az igehirdetői hivatás kárára. Ilyen körülmények között nemcsak kívánatos, de szükségszerű a lelkipásztori tisztség és hivatáskép újraértelmezése.

Tudatában vagyok, hogy a dolgozatban vizsgált időszakra való objektív rálátást a történelmi távlat hiánya akadályozza, mégis szükségesnek tartom az ilyen irányú kutatást. Úgy gondolom, hogy a teológia feladata és felelőssége nem merülhet ki csupán a történelmi távlatból való utólagos értékelésben. A jelenkori egyházi és társadalmi folyamatok teológiai kritikája segítheti az egyházat hivatásának a betöltésében. Ugyanakkor a lelkipásztori hivatáskép aktuális újraértelmezése hozzájárulhat a lelkipásztori szolgálat és az igehirdetés megújulásához is. A dolgozat ehhez kíván segítséget nyújtani.

II. A feldolgozás módszere és a disszertáció gondolatmenete

A rendszerváltás óta eltelt 25 év különleges időszak az erdélyi református egyház és lelkipásztor életében. A dolgozatban nem egyháztörténeti szempontból vizsgálom ezt az időszakot – a történelmi távlat és az objektivitás feltételének a hiányában ez nem lehetséges –, csupán annak járok utána, hogy ebben a kaotikus időszakban milyen tényezők alakították a lelkipásztori hivatásképet, és ennek változása milyen hatással volt/van az igehirdetésre.

Az erdélyi református lelkipásztor hivatásképének a vizsgálata során szükségesnek tartom tisztázni, hogy mi vezetett a dolgozatban alkalmazott megközelítési módhoz. Tulajdonképpen úgy képzelem el a lelkipásztori hivatásképet, mint egy több mozaikkockából összeálló mozaikképet. Évek óta két ilyen képet látok magam előtt. Az egyiket *kellő* hivatásképnek nevezem. Ez egy eszményi kép. A másik a *valós* hivatáskép, amely szintén több mozaikkockából áll össze. Szolgálatára során minden lelkipásztornak szembesülnie kell ezzel a kettősséggel és valamilyen módon feloldani az ebből fakadó feszültséget. A saját hivatáskép „összerakása” általában egy több tényező által meghatározott hosszú folyamat eredménye. Ebben nagy segítséget nyújthat a lelkipásztorképzés és továbbképzés, valamint a lelkészértekezlet (a lelkipásztori közösség különböző formái).

Kiindulási pontként a dolgozat első fejezetében a *kellő* hivatásképet vizsgálom, amellyel minden leendő lelkipásztor a teológiai képzés befejezésekor elvárásként szembesül. Az erdélyi református egyház által elfogadott hitvallások, valamint a reformátori tisztiségértelmezés alapján felvázolt lelkipásztori hivatás lényege az igehirdetés (prédikáció, lelkigondozás, katekézis) és a sákramentumok kiszolgáltatása. E *kellő* hivatáskép megrajzolása során szem előtt kell tartani azt a tényt, hogy ez egy öt évszázaddal korábbi egyházi és társadalmi helyzetben kristályosodott ki. Ennek ellenére, mivel ezek

a hitvallások (II. HH és HK) az egyházalkotmányban, a teológiai képzésben és a gyülekezeti gyakorlatban megjelennek, nem lehet figyelmen kívül hagyni az általuk meghatározott hivatásképet. Ugyanakkor, éppen a reformátori örökségre hivatkozva, ebben is keresni kell az Isten Igéjéhez igazított állandó megújulást.

* * *

A második fejezetben a *valós* lelkipásztori hivatáskép megrajzolására teszek kísérletet, azzal a céllal, hogy a kellő és valós párhuzamba állítása során világossá váljanak a különbségek, hangsúlyeltolódások. A valós hivatásképet a *lelkipásztor* helyzetéből kiindulva és konkrét feladatainak a figyelembevételével vizsgálom, szem előtt tartva, hogy a lelkipásztor helyzetét, szerepét és feladatát meghatározza a református *egyház* szervezete, jellege, helyzete és érvényben lévő jogszabálya. Ebben a fejezetben három kérdéskörnek nagyobb teret szentelek: az egyházi struktúra hatásának, a nemzeti kisebbségi helyzetből eredő következményeknek és az egyházi vizitáció hivatáskép-formáló hatásának. A református egyház intézményrendszere meghatározza a lelkipásztor helyét és szerepét. A nemzeti kisebbségi helyzet ugyancsak erőteljesen hat a lelkipásztori hivatásképre. A lehetséges hivatáskép-torzulások elkerülése végett a nemzeti kérdést is az Ige fényében kell értelmeznünk. Az egyházi vizitáció lelkipásztori hivatásképre gyakorolt hatása sem elhanyagolható; ezért érdemes megvizsgálni az egyházlátogatás megújulásának a lehetőségeit.

A valós lelkipásztori hivatáskép alakulásához jelentős mértékben hozzájárulnak az egyházat és a lelkipásztort érintő társadalmi változások, és az ennek következtében jelentkező általános értékrend-változás (válság). Ez teszi indokolttá ennek a kérdésnek a tisztázását.

* * *

A harmadik fejezetben a *lelkészképzés, továbbképzés* valamint a *lelkipásztori közösség* (a különböző szinteken működő lelkészértekezlet) hivatásképre gyakorolt hatását vizsgálom meg. A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben folyó *képzés* elsősorban gyülekezeti lelkipásztori szolgálatra készíti fel a teológiai hallgatókat. Ez a képzés céljából és jellegéből is kiderül. Jóllehet a teológiai képzésre jellemző a

gyülekezet-irányultság, mégis erőteljesebb az Ige- és szövegközpontúság, amely inkább a kellő hivatásképet (igehirdetés, sákramentumok kiszolgáltatása) erősíti és kevésbé a valós gyülekezeti helyzetre készíti fel a hallgatót. Ebből adódik az intézményvezetői, kapcsolat-teremtési és kapcsolatápolási kompetenciadeficit, amely általában a gyülekezeti szolgálat kezdetén jelentkezik.

A *lelkésztoábbképzés* az egyház és a lelkipásztor valós helyzetéből kiindulva ösztönzi a hivatásképet tisztázását és segíti a szerteágazó lelkipásztori szolgálatot. Ezzel kapcsolatban szükséges megjegyezni, hogy a lelkésztoábbképző programok túlnyomó része a lelkigondozói, önvizsgálati kérdésekkel foglalkozik, és kevésbé az igehirdetői valamint az intézményvezetési (emberekkel való foglalkozás) kompetencia szakszerű fejlesztésével. A vizsgált időszakban nem elhanyagolható a *lelkészértekezlet* (a különböző szinteken gyakorolt lelkipásztori közösség) szerepe a lelkipásztori hivatásképet tisztázásában. A lelkészértekezlet által szervezett képzések, konferenciák, fórumbeszélgetések és a hivatásmegőrző szolgálat, a lelkipásztori hivatás lényegére irányítva a figyelmet segítik a hivatásértelmezést.

A fentiek értelmében megállapítható, hogy a lelkészképzésnek, továbbképzésnek és a lelkészértekezletnek hangsúlyos szerepe van (lehet) a lelkipásztori hivatásképet újraértelmezésében, a valós hivatásképetnek a kellőhöz való közelítésében. Ez azonban nem elegendő. Annak érdekében, hogy szolgálatát örömmel és reménységgel végezze, minden lelkipásztornak tudatosan foglalkoznia kell a hivatásával és a hivatásképet letisztázásával.

* * *

A negyedik fejezetében a lelkipásztori hivatás *újraértelmezése* során az igehirdető és az igehirdetés megújulásának a lehetőségeit keresem. A rendszerváltás utáni negyedévszázad alatt végbement egyházi és társadalmi változások, az egyház és a lelkipásztor megváltozott helyzete különösképpen is szükségszerűvé teszi a lelkipásztori tiszt újraértelmezését. Ezt az is indokolja, hogy a lelkipásztor kulcsszereplő az erdélyi református egyházban. A lelkipásztori hivatás újraértelmezése segítheti

a lelkipásztor életének és igehirdetésének a megújulását, amely nagymértékben hozzájárulhat az egyház megújulásához is.

Negyedszázaddal a rendszerváltás után Erdélyben is az egyház térvesztésének vagyunk a tanúi. Az istentisztelet-látogatás, az aktív egyháztagság látványosan visszaesett, az értelmiség eltávolodott az egyháztól, az ifjúságot egyre nehezebben lehet megszólítani és bevonni a gyülekezeti élet vérkeringésébe. Az egyház és a lelkipásztor ismét a társadalom peremére és a templom falai közé szorult; véleményükre nem kíváncsi társadalom, sőt már a gyülekezethez még kötődő református hívek többsége számára sem mérvadó az egyház hitvallásos tanítása.

Mégis az egyház összes tevékenysége közül az igehirdetés az, amellyel a legtöbb embert elérheti. A vasárnapi istentiszteletekkel elsősorban a gyülekezeti tagokat, az ünnepi és alkalmi szolgálatok rendjén olyanokat is, akik csak nagyon lazán vagy egyáltalán nem kötődnek az egyházhoz. Éppen ezért a jelenben is érvényes a reformátori megállapítás, hogy nincs szentebb és nagyobb feladata az egyháznak, mint az igehirdetés. Ezért bármilyen fokú és jellegű változás következzen is be az egyházban és a társadalomban, az igehirdetés nem kerülhet egybeknek az árnyékába.

Nyilvánvalóan nem elhanyagolható a kérdés, hogy a jelenlegi egyházi és társadalmi helyzetben milyen kellene hogy legyen az igehirdetés. Éppen azért, mert sokan csak ritkán hallanak prédikációt, az egyszeri alkalom meghatározó lehet az Istenről, keresztyénségről, egyházzal való gondolkodásuk szempontjából.

Elsősorban a Szentlélek munkájától függ az, hogy az Ige üzenete megérkezik-e a hallgatókhoz vagy sem. Emberi oldalról azonban mindent meg kell tenni azért, hogy az Ige ne térjen vissza üresen, hanem megcselekedje, amit Isten akar.² Az igehirdető bízhat abban, hogy prófétai küldetéstudatát, személyes és szakmai kompetenciáit,

² Ézs 55,10–11: *Mert mint leszáll az eső és a hó az égből, és oda vissza nem tér, hanem megöntözi a földet, és termővé, gyümölcsözővé teszi azt, és magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőknek: Így lesz az én beszédem, amely számból kimegy, nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, amit akarok, és szerencsés lesz ott, ahová küldöttem.*

valamint lelkigondozói habitusát a Szentlélek felhasználhatja az igehirdetés és az egyház megújulásában.

III. A kutatás eredményei

1. Az erdélyi református egyházban *erőteljesen jelen van egy kellő (eszményi) lelkipásztori hivatáskép*. Ez a református hitvallások, a reformátori tisztségértelmezés, valamint a lelkipásztori hivatással kapcsolatos liturgikus szövegek alapján rajzolódik ki. Minden lelkipásztornak ehhez kell mérnie és igazítania a saját hivatásképét. Ennek a folyamatnak a nehézsége abból adódik, hogy a református hitvallások a XVI. században születtek és az akkori körülményekre adtak bibliai alapon megfogalmazott választ, a mai lelkipásztor pedig fél évezreddel később, egy más egyházi és társadalmi környezetben szolgál. Ez utóbbi alakítja a valós hivatásképet.

A kellő és a valós hivatáskép összehasonlítása után élesen rajzolódnak ki az eltérések. Ezeknek az ismeretében elengedhetetlen a lelkipásztori tisztség újraértelmezése. Ennek során azonban nem adható fel a református hitvallásokból kirajzolódó lelkipásztori hivatáskép *igehirdetői* jellegének és értelemszerűen az igehirdetésnek – mint a református egyházban elsődleges szolgálati területnek – a jelentősége.

2. A rendszerváltást követő negyedévszázad társadalmi és egyházi változásai ellenére az erdélyi református lelkipásztor továbbra is megőrizte az egyházban betöltött központi szerepét. Ezek a változások negatívan befolyásolták a lelkipásztori hivatásképet, *a kellő és a valós hivatáskép közötti szakadék elmélyült*. Jóllehet az igehirdetés és a sákramentumok kiszolgáltatása is része a lelkipásztori szolgálatnak; a gyakorlati élet, az egyház intézményes kerete, a gyülekezeti és társadalmi változások és elvárások miatt nem az igehirdetői, hanem inkább *a hivatalnoki*, intézményvezetői lelkipásztori vonások erősödtek fel. A kellő és a valós hivatáskép egymáshoz közelítése, a lelkipásztori hivatáskép újraértelmezése minden lelkipásztor-nemzedék számára szükségszerű.

3. A teológiai képzés és a lelkésztoábbképzés összes formája, valamint a lelkipásztori közösség gyakorlása (különböző szintű lelkész-értekezletek) közvetlenül vagy közvetett módon alakítja a lelkipásztori hivatásképet. Olyan lehetőségek ezek, amelyek segíthetik a lelkipásztort a hivatásértelmezésében és a szolgálatában, ugyanakkor ösztönözhetik arra, hogy őrizze és gondozza a hivatását. Ebben a pasztorális egyházlátogatás is a lelkipásztor segítségére lehetne. Újszerű volt számomra a felismerés, hogy csakis a *teológia, mint az „egyház tudománya” segíthet a lelkipásztori tisztség újra értelmezésében, mégpedig úgy, hogy építő kritikával figyelmezteti a lelkipásztort és az egyházat Istentől kapott küldetésére.*

4. A dolgozatban vizsgált időszakban az igehirdetés a lelkipásztor más tevékenységeinek az árnyékába került. Ez a tény nem csupán a lelkipásztori hivatásképet torzítja, hanem, az egyház életét is. Annak ellenére, hogy az egyház szerepe Erdélyben is jelentősen visszaszorult, jelenleg az egyház még mindig az igehirdetéssel éri el a legtöbb embert. A kutatás eredményeképpen letisztult, hogy az egyház és a lelkipásztor a társadalom más területein nem kompetens és nem versenyképes. Ezért *elsősorban azzal kell szolgálnia, ami rá bízott: az igehirdetéssel.*

Az erdélyi társadalom és a református egyház belső szekularizációja nyilvánvaló. Ezért már nem magától értetődő az egyház és a lelkipásztor tekintélye. Ilyen körülmények között egyre nagyobb szükség van a *prófétai* bátorsággal, *személyes* közvetlenséggel és *lelkigondozói* szeretettel megszólaló hiteles igehirdetésre, amellyel még elérhető a mai ember.

IV. Tézisek a nyilvános disputára

1. A zsinat-presbiteri elveket valló erdélyi református egyház a gyakorlatban lelkipásztor-központú. A lelkipásztorok még mindig kulcsszerepet töltenek be az egyház életében. Ezért az egyház megújulása nagymértékben függ a lelkipásztori szolgálat megújulásától. Ennek érdekében szükségszerű a lelkipásztori tisztség és hivatáskép aktuális újraértelmezése.

2. A rendszerváltás utáni negyedévszázad alatti egyházi és társadalmi folyamatok hatására a lelkipásztori hivatáskép az egyházi *hivatalnok* irányába torzult, az *igehirdetői* hivatás kárára.

3. A teológia feladata és felelőssége (az egyház és a lelkipásztor valós helyzetének ismeretében) a képzés és továbbképzés által segíteni a *kellő* és a *valós* lelkipásztori hivatáskép egymáshoz való közelítését. Ugyanakkor a jelenkori egyházi és társadalmi folyamatok teológiai kritikája által emlékeztetni az egyházat Istentől kapott küldetésére.

4. Erdélyben az egyház és a lelkipásztor összes tevékenysége közül még mindig az igehirdetéssel lehet a legtöbb embert elérni. Éppen ezért a jelenben is érvényes a reformátori megállapítás: *az egyháznak nincs szentebb és nagyobb feladata, mint az igehirdetés*. Ezért bármilyen fokú és jellegű változás következzen is be az egyházban és a társadalomban, az igehirdetés nem kerülhet egyebeknek az árnyékába.

5. Mivel az egyház és a lelkipásztor legfontosabb feladata az igehirdetés, ezért a „minőségi” igehirdetés érdekében elengedhetetlen a lelkipásztor szakmai és személyes kompetenciáinak a fejlesztése. Elsősorban a Szentlélek munkájától függ, hogy az Ige üzenete megérkezik-e a hallgatókhoz vagy sem. Azonban nem kétséges, hogy ebben a szolgálatban szükség van az igehirdető lelkipásztor prófétai küldetéstudatára, személyes szeretetére és lelkigondozói habitusára. Az erdélyi református egyház és a társadalom életében az utóbbi negyedévszázadban végbement változások szükségszerűvé teszik az igehirdetés *prófétai, személyes és lelkigondozói* jellegének a megerősítését.

V. Summary of the PhD dissertation

The 25 years following the change of regime was a special period in the history of the Transylvanian Reformed Church. In this dissertation, I do not investigate this period from a church-historical point of view - in the absence of the historical perspective and the objective criteria – I rather focus on the factors that have shaped the pastoral profession in this chaotic period and how these factors influenced the preaching.

As a starting point, in the first chapter of the dissertation, I examine the “desired professional” image projected in the theological training, an image that every prospective pastor is expected to comply with at the completion of the theological training. The confessions adopted by the Transylvanian Reformed Church and the pastoral duties defined in the Canon Law outline the preaching, catechism and deliverance of the sacraments as the main functions of the reformed pastor. Examining this professional image, one cannot ignore the fact that this image was crystallized during the last five centuries in a very different ecclesiastic and social context.

Nevertheless, since these creeds (Second Helvetic Confession and The Heidelberg Catechism) play a substantial role in the church and its theological education, we cannot ignore the pastoral image they define.

In the second chapter, I attempt to draw a realistic picture of the pastoral work, with the aim to clarify the differences and contradictions between the desired image projected by the theological education and the reality of the pastoral work in the contemporary context. The duties of the reformed pastor in Transylvania are determined not only by the creeds and the Canon Law of the church but also by the national minority status and context in which the pastoral work is performed. In this chapter I examine the impact of the church structure, the consequences of the minority status, and the influence of the ecclesiastical hierarchy on the reformed pastoral work in Transylvania. The institutional system of the Reformed Church

determines the place and role of the pastor. The ethnic minority status also has a strong influence on the pastoral profession. We must also scrutinize the effects of the ecclesiastical (episcopal) visits on the pastoral profession in order to find new meanings for this traditional practice. Further, we must also pay attention to the contemporary value crisis and the current socio-political changes shaping the role of the church and its ministers.

In the third chapter, I examine the effects of the further professional development courses and the pastoral community (the pastoral conferences at various levels) on the professional image. The training at the Protestant Theological Institute in Cluj-Napoca prepares the theological student primarily for pastoral ministry. This is evident from the purpose and nature of the training. Although the theological training is church-oriented the strong emphasis on the Word of God and its peaching often remains in the realm of theory. Consequently, when the newly consecrated minister begins its service, it inevitably faces new and unexpected challenges in managing church institutions or performing pastoral care in real life context. Therefore, I argue that the further professional development of the ministers should be based on the real situation of the church and should encourage the necessary clarifications of the ministerial vocation in the contemporary context. In this regard, it is important to note that the overwhelming majority of the educational programs offered to the ministers in the last twenty-five years dealt with the psychological issues of the profession and were less concerned with the management competences. During the period under review, the role of the pastoral communities at various levels was substantial in the further education and professional development of the clergy. The trainings, conferences and the various meetings all contributed to clarify and manage the ever-new issues faced by the profession. However, this is not enough. To fulfil our service with joy and hope we must do more to give clear guidance and support for our clergy in a challenging environment.

In the fourth chapter of the dissertation I scrutinize the possibilities of renewing the preaching and the pastoral profession. For every generation it is necessary to reinterpret the pastoral profession. The ecclesiastical and social transformations that took place within a quarter of a century after the fall of communism substantially altered the situation of the church and the clergy, making this reinterpretation particularly necessary. This is also justified by the fact that the pastor is a key player in the Transylvanian Reformed Church. The reinterpretation of the pastoral profession may help to revive the life and preaching of the Transylvanian clergy, which in turn can greatly contribute to the renewal of the church.

25 years after the regime change in Transylvania we are witnessing the loss of the influence of the church. The church has lost its voice, the active membership of the church has fallen dramatically, the intellectuals deserted the church and the younger generations are increasingly difficult to address and engage. The pastor is once again at the edge of the society and confined by the thick walls of the church. The society does not pay attention to the preaching and even most Calvinist believers don't adhere strictly to the teaching of the church.

Nevertheless, preaching is still the most potent way of reaching the society. While Sunday's worships are primarily for church members, the special occasions and celebrations are precious opportunities to reach those who are only loosely connected or even unrelated to the church. Thus, preaching is the most valuable and sacred mission of the church. Consequently, neither the socio-political changes, nor the challenges fronting the church are to put the preaching in the shadow of other pastoral duties. It is apparent that the format and language of the preaching must be re-evaluated according to the actual social and cultural context, but the gospel should be the Gospel of our Lord preached prophetically, faithfully and with pastoral tact. While in this task much of the success is the work of the Holy Spirit, the failures are our own and we are responsible for them. I do hope that my thesis will contribute to our

ongoing discussion on this ever-challenging topic. The Reformed Pastor can contribute to the renewal of the church by performing with dignity, obedient humility and hope the most important task of preaching; knowing that the Word of God shall not return void, but it shall accomplish what God wants.³

³ Isaiah 55,10-11: *For as the rain cometh down, and the snow from heaven, and returneth not thither, but watereth the earth, and maketh it bring forth and bud, that it may give seed to the sower, and bread to the eater: So shall my word be that goeth forth out of my mouth: it shall not return unto me void, but it shall accomplish that which I please, and it shall prosper in the thing whereto I sent it.*

VI. Theses for the public dispute

1. Even though the Transylvanian Reformed Church is officially governed under the Principles of Presbyterian Polity, in practice the governance of the church is “semi hierarchical” and pastor-centred. Pastors still play a key role in the life of the church. Therefore, the renewal of the church depends largely on the renewal of pastoral ministry. To this end, it is necessary to re-interpret the pastoral office and professional image.

2. The ecclesiastical and social changes in the last twenty five years have led to a distortion of the pastoral profession towards the administrative and management duties of the clergy, at the expense of preaching.

3. The task and responsibility of the theology is to minimise the distance between the “desired pastoral image” and the “real life ministry”, through training and further education. At the same time, it is also the duty of theology to analyse and criticise the society and the church, to remind the church of its primary mission and duty.

4. Preaching is still the most potent way of reaching the society and is the most valuable and sacred mission of the church. Consequently, neither the socio-political changes, nor the challenges fronting the church are to put the preaching in the shadow of other pastoral duties.

5. As the church and pastor's most important task is preaching, it is essential to develop the professional and personal competences of the pastor. While the success of preaching depends primarily on the work of the Holy Ghost, the ministers have a duty to preach with personal commitment, prophetically and with pastoral care.

VII. Az értekezés tárgyköréhez kapcsolódó publikációk jegyzéke

(MTMT azonosító: 10063076)

Székely József

Előszó. In: Josuttis, Manfred

A lelkész más: A jelenkori pasztorális teológia néhány szempontja.
191 p.

Kolozsvár: Exit Kiadó, 2017. pp. 7-9.

(ISBN:978-973-7803-36-8)

Székely József

A vezetői tisztség a református egyházban: A lelkipásztor mint vezető
REFORMÁTUS SZEMLE 108. évf.:(2.) pp. 159-179. (2015)

Székely József

Az erdélyi magyar református lelkipásztor identitása
REFORMÁTUS SZEMLE 106. évf.:(4.) pp. 437-445. (2013)

Székely József

Az igehirdetés "bolondsága"

REFORMÁTUS SZEMLE 2: pp. 398-407. (2007)

Székely József

Az egyházi vezető és a lelkipásztori közösség: Primus inter pares
AZ ÚT - TEOLÓGIAI TUDOMÁNY EGYHÁZI SZOLGÁLAT 32.
évf.:(4.) pp. 185-196. (2006)

Székely József

A lelkipásztorok lelkigondozásának szükségessége és lehetőségei
AZ ÚT - TEOLÓGIAI TUDOMÁNY EGYHÁZI SZOLGÁLAT 30.
évf.:(2.) pp. 86-94. (2004)

